

מגדר השכלה ותעסוקה: מבט לעבר קבוצות מייעוט בישראל

129.2.522

הקורס מציע מבט לעבר שלוש קהילות שונות בישראל: החברה החרדית והחברה האתיופית, תוך מיקוד באתגרי ההשכלה הגבוהה, התעסוקה ויחסים המגדר. נלמד מהם מבני/יחסים כוח עימן מתמודדות קבוצות אלו, כגון החסמים המבנימים, הפטריארכליים והסוציאו-כלכליים, אל מול אופני ההתמודדות והסוכנות (אג'נסי) שהן מפעילות, תוך התייחסות לתאוריות סוציאולוגיות ופמיניסטיות ביקורתיות.

הקורס ילווה בחומרי קריאה, דיוונים והרצאות אורחיהם.ות.

הקורס מהווה הזדמנות להכרת השונה החיה בקרבנו ולפיה תודעה ביקורתית כלפי "אחרות" (otherness)

דרישות הקורס:

nocחות מלאה והשתתפות בשיעורים : 5%

הגשת 5 רפרטים: 10%

פרזנטציה: 20%

עבודה סופית: 65%

dagshim beut korenah:

אופן ההוראה בקורס - יתכנו שינויים באופן בהתאם למצבי הקורונה באותה העת ובכפוף להחלטות הממשלה, האוניברסיטה ולשים דעת המחלקה.

חלוקת לנושאים וסוגיות:

הקדמה: נשים בראשית הפסיכולוגיה

צ'נדרה טלפה מוהנטி, תחת עיניים מערביות: הגות פמיניסטית ושיחים קולוניאליים. 1988. תרגום רונה בראייר גארב. בתוכה: ללימוד פמיניזם: מקרים ומסקרים יסוד במחשבת פמיניסטית. עורכות: דלית באום ואחרות. עמ' 415-443. האגודה הישראלית ללימודים פמיניסטיים ומחקר המגדר: הקיבוץ המאוחד. גיאטרי ספיבאך. 2004. כלום יכולם המוכפפים לדבר? בתוכה: קולוניאליות והמצבי הפסיכולוגיה. עורך: יהודה שנhab. עמ' 135-189. מכוןון ליר: הקיבוץ המאוחד.

תפיסת האישה בשיח הלאומי והמשפחה

Yuval-Davis, Nira. 1997. Women, citizenship, and difference. *Feminist Review*, 57: 4-27.

Yuval-Davis, Nira. 1997. *Gender & Nation* (introduction). London. Sage

לקראיה נוספת-רשوت:

סיגל גולדין ואדריאנה קמף. 2008. זרות ופוריות: הביופוליטיקה של הגירות עבודה, גוף ומגדר. בתוכה מענות בישראל. עורכים: יהודה שנhab וヨוסי יונה. עמ' 287-258. מכוןון ליר, הקיבוץ המאוחד.

מיקוח עם פטריארכליות

.Kandiyoti, Deniz. 1988. Bargaining with patriarchy. *Gender and Society*, 2: 274-290
סראב אבורבייה-קoidar ונעמי וינר לוי. 2010. המΡחט הפלשטיΝי, היΙרΑלי והעצמי: מבט מהודש על
זירות התמודדות של נשים פלسطיניות בישראל. המשפט: 375-395.

קישוריota

Suad, Joseph. 1993. Connectivity and Patriarchy among Urban Working-Class Arab Families in Lebanon. *Ethos*, 21 (4):452-484

החינוך ההומניסטי - ליברלי: השכלה כנאורות וקדמה

נمرוד אלוני. עלייתו וنפילתו של החינוך ההומניסטי: מהקלסי לפוסטמודרני. בתוכו: חינוך בעידן החדש והפוסטמודרניזם. עורך: אילן גור זאב. מאגנס: האוניברסיטה העברית בירושלים.

רשות:

Horkheimer. M. & T. Adorno. 1969. *Dialect of Enlightenment*, UK: Lowe & Broydone.

השכלה גברתית ונשים ראשונות באירופה ובמצרים: המשותף והשונה?

Amin, Qasem. 1992. *The liberation of women: A document in the history of Egyptian feminism*. Cairo: American University Press.

Jordan, E. (1991). Making good wives and mothers? Transformation of middle-class girls education in nineteenth century Britain. *History of Education Quarterly*, 31, 439-462.

רשות:

Simmons, A. (1976). Education and ideology in nineteenth Century America: The response of educational institutions to the changing role of women. In. B. Carroll (Ed.), *Liberating women's history: Theoretical and critical essays*. Urbana 111: University of Illinois press.

הכנס האתני, המגדרי והדתי בשוק העבודה

Modood, Tareq. et, al., 1997. *Ethnic minorities in Britain Diversity and disadvantage*. London: Policy Studies Institute.

אבורבייה-קoidar, Sarab. 2017. זהות מעמדית בהתחוות: פרופטיגנליות פלسطיניות בנגב. מאגנס: האוניברסיטה העברית בירושלים. (פרק רביעי, "בין קנסות ודפוסי התנגדות", עמ' 49-92).

א'

Abu-Rabia-Queder, Sarab. 2017. The paradox of professional marginality among Arab-Bedouin women. *Sociology* 51 (5): 1084-1100.
<https://doi.org/10.1177%2F0038038516641621>

אתגרי הנשים בחברה הערבית:

אבורביעה-קoider, Sarab. 2008. מודדות ואהבות: סיפורי חיים של נשים בדואיות משכילות. מאגנס: האוניברסיטה העברית בירושלים.

אבתיסאם ברכתה. 2018. אסטרטגיות של מאבק מגדרי של נשים דרוזיות בישראל. נשים ומגדר במרחביה מזרח תיכוניים: כתוב עת לחקור המזרח התיכון והאסלאם: פרדס הוצאה לאור, תל אביב. עמ' 197-175.

אבתיסאם ברכתה. 2018. נשים בחברות פטריארכליות נאבקות להשיג השכלה: המקרה של נשים דרוזיות בישראל. *מגמות נג'* (2): 83-106.

עמליה סער והוואן יונס. 2021. גיוון: נשות קריירה פלסטיניות אורתודוקסיות ישראל. ישראלים: מכון בן-גוריון: שדה בוקר.

האלד עראר וקובסי חאג' יהיא (עורכים). 2007. האקדמיות וההשכלה הגבוהה בקרב הערבים בישראל: סוגיות ודילמות. הוצאת רמות: תל אביב.

רשות:

אבו עסבה החלד. 2018. נשים ערביות אקדמיות לא מעסקות בישראל. מכון מסאר: מכון מחקר תכנון וייעוץ חברתי.

ניצה כסיר סאמי מיעاري גלי ליס-גינסבורג. 2019. *עמדות תרבותיות, רמת דתית, ידע מודרני ותעסוקת נשים ערביות*. משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים.

ארגוני החברה החרדית באקדמיה ובתעסוקה

אסנת רובין ונורית נוביס-דויטש. 2017. נשים חרדיות באקדמיה: מסורת, מודרנה וחששות מוסטומים. *מגמות נב'* (2): 109-140.

מלacci קרנצלר. 2022. פרזוקס החרדיות והמודרניות בשיח המחקרי על הקהילה החרדית. *קריאות ישראליות* 132-158.

חימן זיכרמן ולוי כהן. 2012. *חרדיות מודרנית: מעמד בינוים חרדי בישראל*. המכון הישראלי לדמוקרטיה: ירושלים.

רשות:

ג'רי אלמו-קפיטל. 2020. *נתונים על השכלה גבוהה והכשרה מקצועית של נשים חרדיות*. הכנסת – מרכז המחקר והמידע: 2-30.

ארגוני החברה האתioreית (יוצאי אתיופיה)

ברכיי בן סימון, דגנית לוי, פאולה כאהן-סטרבעצ'ינסקי. 2009. הגורם האנושי: תפיסת סטודנטים יוצאי אתיופיה את הגורמים המסייעים להצלחה באקדמיה. *הנירה* כרך א': 1-26.

הדים פוקס ותמר פרידמן ווילסון. 2017. *מגמות בהשכלה ובשכר בקרב יהודאים ממוצא אתיופי: מבט מגדרי*. מכון טאוב למחקר המדיניות החברתית בישראל: ירושלים.

Abu-Rabia-Queder, Sarab. 2019. The paradox of diversity in the Israeli academia: reproducing white Jewishness and national supremacy. *Race, Ethnicity and Education*. <https://doi.org/10.1080/13613324.2019.1694502>

Einat, Lachover. 2021. Ethiopian Israeli women working in mainstream journalism: Linking Ethiopian, black and Israeli identities through news-making. *Journalism*.
<https://doi.org/10.1177%2F14648849211018599>